

## TABIATNI IFLOSLANISHINI OLDINI OLISH CHORALARI.

*Tursunaliyeva Muslimaxon Xayotjon qizi*

*Toshkent shahar Abu Ali ibn Sino nomidagi ixtisoslashtirilgan  
maktab internati 7-G sinf o'quvchisi*

**Annotatsiya.** Tabiatning ifloslanishi atrof-muhit va inson salomatligiga jiddiy xavf tug'diradi. Ushbu maqolada biz ifloslanishning oldini olish bo'yicha turli xil choralarni, shu jumladan me'yoriy asoslar, texnologik yangiliklar va individual harakatlarni o'rganamiz. Ko'p qirrali yondashuvni qo'llash orqali biz ifloslanishning salbiy ta'sirini kamaytirishimiz va tabiiy resurslarimizni kelajak avlodlar uchun saqlab qolishimiz mumkin.

**Kalit so'zlar:** Ifloslanish, tabiat, oldini olish, qoidalar, texnologiya, barqarorlik, atrof-muhitni muhofaza qilish.

Tabiat yerdagi hayotni ta'minlaydigan nozik ekotizimdir. Biroq, inson faoliyati keng tarqalgan ifloslanishga, ekotizimlarga xavf tug'dirishga va bioxilma-xillikka tahdid solishga olib keldi. Havoning, suvning va erning ifloslanishi atrof-muhit uchun ham, inson salomatligi uchun ham katta oqibatlarga olib keladi. Ushbu muammolarga javoban hukumatlar, tashkilotlar va shaxslar ifloslanishning oldini olish va barqarorlikni ta'minlash bo'yicha turli tadbirlarni amalga oshirmoqdalar. Ushbu maqola ushbu chora-tadbirlarning samaradorligini o'rganadi va tabiatning ifloslanishini yumshatishning asosiy strategiyalarini aniqlaydi.

Ko'plab tadqiqotlar ifloslanishning ekotizimlar va inson salomatligiga zararli ta'sirini ta'kidlaydi. Havoning ifloslanishi, birinchi navbatda, sanoat chiqindilari va avtomobil chiqindilari tufayli nafas olish kasalliklari va global isishga yordam beradi. Qishloq xo'jaligi oqimi, sanoat chiqindilari va plastmassa qoldiqlaridan suvning ifloslanishi dengiz hayotiga xavf tug'diradi va ichimlik suvi manbalarini ifloslantiradi. Erning ifloslanishi, shu jumladan axlat va noto'g'ri chiqindilarni yo'q qilish tuproq sifatini pasaytiradi va yovvoyi tabiat yashash joylariga zarar etkazadi.

Tabiatning ifloslanishini oldini olish uchun hukumatlar emissiya va chiqindilarni yo'q qilishni nazorat qilish qoidalarini amalga oshirish va amalga oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kabi me'yoriy asoslar toza havo to'g'risidagi qonun va toza suv to'g'risidagi qonun ifloslantiruvchi moddalar darajasi uchun standartlarni va sanoat tarmoqlari uchun ifloslanishni nazorat qilish choralari belgilaydi. Bundan tashqari, qayta tiklanadigan energiya manbalari va chiqindilarni tozalash tizimlari kabi texnologik yangiliklar an'anaviy ifloslanish amaliyotiga barqaror alternativlarni taklif etadi. Bundan tashqari, qayta ishlash, iste'molni kamaytirish va ekologik toza odatlarni

qabul qilish kabi individual harakatlar shaxsiy darajada ifloslanishning oldini olishga yordam beradi.

Tabiat ifloslanishining oldini olish ekotizimlar, bioxilma-xillik va inson salomatligini saqlash uchun juda muhimdir. Ifloslanishning oldini olishga yordam beradigan ba'zi choralar:

- Kamaytirish, qayta ishlatish, qayta ishlash: chiqindilarni kamaytirish uchun iste'molni kamaytirish, buyumlarni qayta ishlatish va materiallarni qayta ishlash amaliyotini rag'batlantirish.
- Chiqindilarni to'g'ri boshqarish: manbada ajratish, to'g'ri utilizatsiya qilish va qayta ishlash dasturlari kabi chiqindilarni boshqarishning samarali tizimlarini joriy etish.
- Qayta tiklanadigan energiyadan foydalanish: quyosh, shamol va gidroelektr energiyasi kabi qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tish qazilma yoqilg'ining yonishi natijasida ifloslanishni kamaytiradi.
- Barqaror transportni rag'batlantirish: transport vositalaridan chiqadigan chiqindilarni kamaytirish uchun jamoat transporti, piyoda, velosipedda va avtoullovda foydalanishni rag'batlantirish.
- Suv manbalarini himoya qilish: oqova suvlarni to'g'ri tozalash, sanoat chiqindilarini nazorat qilish va qishloq xo'jaligida zararli kimyoviy moddalardan foydalanishni oldini olish orqali suv havzalarining ifloslanishini oldini olish.
- Sanoat chiqindilarini tartibga solish: sanoat chiqindilari, jumladan, havoni ifloslantiruvchi moddalar va xavfli chiqindilarni utilizatsiya qilish bo'yicha qat'iy qoidalarga amal qiling.
- Yashil texnologiyalarni targ'ib qilish: ifloslanish va resurslardan foydalanishni minimallashtiradigan yashil texnologiyalarni ishlab chiqish va qabul qilishga sarmoya kiritish va qo'llab-quvvatlash.
- Tabiiy yashash joylarini saqlash: ekologik muvozanatni saqlash va ifloslantiruvchi moddalarni filtrlashda hal qiluvchi rol o'ynaydigan o'rmonlar, botqoq erlar va marjon riflari kabi tabiiy yashash joylarini himoya qilish va saqlash.
- Ta'lim berish va xabardorlikni oshirish: kompaniyalar, seminarlar va maktab dasturlari orqali ifloslanishning oldini olishning ahamiyati to'g'risida jamoatchilikni xabardor qilish.
- Qonunchilik va ijro: ifloslanish chegaralari va rioya qilmaslik uchun jazolarni belgilaydigan qonun va qoidalarni qabul qilish va amalga oshirish.
- Ekologik toza amaliyotlarni rag'batlantirish: ekologik toza amaliyot va mahsulotlarni qabul qiladigan biznes va tarmoqlarni qo'llab-quvvatlash.

- Organik dehqonchilikni rivojlantirish: kimyoviy o'g'itlar va pestitsidlardan foydalanishni minimallashtiradigan, tuproq va suvning ifloslanishini kamaytiradigan organik dehqonchilik amaliyotini rag'batlantirish.
- Plastik ifloslanishni nazorat qilish: plastik qoplar va qadoqlarga taqiqlar yoki soliqlar kabi bir martalik plastmassalarni kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish va qayta ishlatiladigan sumkalar va biologik parchalanadigan materiallar kabi muqobil variantlarni ilgari surish.
- Monitor va tadqiqot: ifloslanish darajasini kuzatish, uning ta'sirini tushunish va samarali echimlarni ishlab chiqish uchun monitoring dasturlari va ilmiy tadqiqotlarga mablag ' sarflang.
- Xalqaro hamkorlik: dengizning ifloslanishi va havo sifati kabi milliy chegaralardan oshib ketadigan ifloslanish muammolarini hal qilish bo'yicha global tashabbuslar bo'yicha boshqa mamlakatlar bilan hamkorlik qilish.

Ushbu chora-tadbirlarni amalga oshirish orqali biz tabiatning ifloslanishining oldini olish va kelajak avlodlar uchun barqaror kelajakni ta'minlashga harakat qilishimiz mumkin.

Tabiatning ifloslanishining oldini olishda yutuqlarga erishilgan bo'lsa-da, kompleks echimlarga erishishda muammolar saqlanib qolmoqda. Qoidalarining bajarilishi qiyin bo'lishi mumkin, ayniqsa atrof-muhit nazorati sust yoki resurslari cheklangan mintaqalarda. Faqatgina texnologik yutuqlar ifloslanishning asosiy sabablarini, masalan, barqaror bo'lmagan ishlab chiqarish va iste'mol usullarini hal qilish uchun etarli bo'lmasligi mumkin. Bundan tashqari, individual harakatlar yanada barqaror jamiyatni yaratish uchun tizimli o'zgarishlar bilan to'ldirilishi kerak.

#### **Xulosa va takliflar:**

Tabiatning ifloslanishining oldini olish tartibga soluvchi, texnologik va xulq-atvor aralashuvini o'z ichiga olgan yaxlit yondashuvni talab qiladi. Hukumatlar atrof-muhitni muhofaza qilishga ustuvor ahamiyat berishlari va ifloslanishni nazorat qilish choralari va ijro etilishi uchun mablag ' ajratishlari kerak. Sanoat toza texnologiyalarga sarmoya kiritishi va atrof-muhit izlarini minimallashtirish uchun barqaror amaliyotni qo'llashi kerak. Jismoniy shaxslar ongli ravishda iste'mol qilish va chiqindilarni mas'uliyatli boshqarish orqali ifloslanishning oldini olishga hissa qo'shishi mumkin. Birgalikda ishlash orqali biz kelajak avlodlar uchun tabiiy muhitimizni himoya qilishimiz va saqlashimiz mumkin.

Xulosa qilib aytganda, tabiatning ifloslanishining oldini olish jamiyatning barcha darajalarida jamoaviy harakatlarni talab qiladigan murakkab va dolzarb vazifadir. Samarali strategiyalarni amalga oshirish va atrof-muhitni boshqarish madaniyatini rivojlantirish orqali biz sayyoramiz salomatligini saqlashimiz va barchaning barqaror kelajagini ta'minlashimiz mumkin.

**Adabiyotlar.**

1. Urakova O. J. THE SEARCH FOR NATIONAL AND UNIVERSAL IN ART IN THE CONTEXT OF ROMANTICISM //Theoretical & Applied Science. – 2020. – №. 7. – С. 29-32.
2. Urakova O. J. Expressiyon of Romanticizm in Art Literature //Jekonomika i socium. – 2019. – №. 3. – С. 58.
3. Ismoilov T. I. UNIQUE FEATURES OF WORKING WITH UNORGANIZED YOUTH //Экономика и социум. – 2018. – №. 2. – С. 28-30.
4. Ismoilov T. I. PROVISION OF INFORMATION-PSYCHOLOGICAL SECURITY IN OPEN INFORMATION SYSTEMS //Теория и практика современной науки. – 2018. – №. 1. – С. 24-26.
5. KAMALOVNA, N. T., KHABIBOVNA, G. M., AKHMEDOVNA, N. M., MUKHTORJANOVNA, L. N., & KIZI, Z. H. O. (2020). MECHANISMS OF IMPROVING SOCIAL PROTECTION OF WOMEN: RISK INDICATORS AND STATISTICS (IN THE CONTEXT OF GENDER-BASED VIOLENCE). *Journal of Critical Reviews*, 7(4), 38-41.
6. Nurmatova, M. A. (2014). Nekotoryie osobennosti dukhovno-nravstvennogo vospitaniia studentov meditsynskikh vuzov [Some peculiarities of spiritual and moral education of medical university students]. *Molodoi uchenyi [Young scientist]*, 6, 868-870.
7. Nurmatova, M. A. (2014). Zhabborova Yu. D., Umarova N. Kh., Khudaiberdiev AK Some features of the spiritual and moral education of students of medical universities. *Young scientist*, (6), 868-870.
8. Baxtiyor ogli, R. I. (2023). Methods for searching and using maps using internet resources in geography lessons. *Journal of Universal Science Research*, 1(11), 545-548.
9. Baxtiyor o'g'li, R. I. (2023). UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA GEOGRAFIYANI O'QITISHNING ZAMONAVIY TA'LIM VOSITALARIDAN FOYDALANISH.